

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní Mgr. Helenou Konečnou ve věci

žalobce: **M. A.**
zastoupen advokátem JUDr. Ing. Jiřím Špeldou
se sídlem Šafaříkova 666/9, 500 02 Hradec Králové

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlím Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 9. 2023, č. j. OAM-363/LE-LE05-P11-2022,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 9. 2023, č. j. OAM-363/LE-LE05-P11-2022, se zrušuje a věc se mu vrací k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Ing. Jiřímu Špeldovi, advokátu se sídlem v Hradci Králové, Šafaříkova 666/9, se přiznává odměna ve výši 8 228 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Hradci Králové do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce podal u krajského soudu žalobu proti shora označenému rozhodnutí, kterým žalovaný rozhodl, že se mu mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.
2. V odůvodnění napadeného rozhodnutí se žalovaný zabýval důvody pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, existencí důvodů pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny ve smyslu § 13 cit. zákona a pro udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 cit. zákona, dále se zabýval důvody pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a cit. zákona a konečně i existencí důvodů pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny ve smyslu § 14b cit. zákona. Dospěl přitom k závěru, že v případě žalobce není dán žádný z důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, jak jsou předvídány výše citovanými ustanoveními zákona o azylu.

II. Shrnutí argumentace obsažené v žalobě

3. Ve včas podané žalobě žalobce namítal nezákonnost napadeného rozhodnutí a navrhl jeho zrušení a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Uvedl, že žalovaný v jeho případě nesprávně posoudil nenaplnění § 14a zákona o azylu, neboť v případě návratu do Ruské federace by musel nastoupit do armády v souvislosti s plněním branné povinnosti, jelikož dne 2. 2. 2023 obdržel povolávací rozkaz. Současně poznamenal, že Česká republika označila Ruskou federaci za agresora vůči Ukrajině, současný režim za teroristický a válku za nelegální a v rozporu s mezinárodními smlouvami, když dochází k porušování základních lidských práv i mezi vlastními lidmi. Pokud by nastoupil do armády, byl by nucen podílet se na válce s Ukrajinou a pod pohrůžkou zastřelení vykonávat rozkazy, které vedou k páchání zločinů proti lidskosti a zločinů genocidy. Tím je dle žalobce naplněn minimálně důvod pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu.
4. Dále žalobce podotkl, že jeho navrácením do Ruska by Česká republika porušila svou oficiální mezinárodní politiku spočívající v pomoci Ruskem napadené Ukrajině, jelikož se v ten okamžik bude muset zapojit do války proti Ukrajině a bude vyslán zabíjet ukrajinské vojáky a ničit jejich techniku, kterou navíc Česká republika z veřejného rozpočtu nakupuje a posílá Ukrajině. Uvedl, že žalovaný sice v napadeném rozhodnutí rozlišil brannou povinnost od účasti na válce na Ukrajině, kdy je nepochybné, že žalobce musí svou brannou povinnost splnit, ale není už povinen podílet se na zločinech proti lidskosti a zločinech genocidy. Žalobce naopak považuje svou obavu z toho, že by po naverbování do armády byl nucen podílet se na zločinech proti lidskosti a genocidy, za zcela oprávněnou, neboť jeho rodinní příslušníci byli přesně takto naverbováni a posláni do války. Navíc s ohledem na skutečnost, že se nedostavil k odvodu, je zcela reálné, že bude za trest umístěn do první linie v tzv. trestaneckých praporech, které slouží ruské armádě jako živý štít.
5. Závěrem uvedl, že žalovaný výše uvedené skutečnosti nevzal při svém rozhodování v potaz, jinak by pro něho muselo být zcela zřejmé, že žalobce nemůže být navrácen do Ruska a že je jeho žádost o poskytnutí mezinárodní ochrany v současné situaci zcela důvodná.

III. Shrnutí vyjádření žalovaného

6. Žalovaný ve vyjádření k žalobě setrval na závěrech, k nimž dospěl v napadeném rozhodnutí a navrhl zamítnutí žaloby.
7. Žalovaný popřel oprávněnost podané žaloby, neboť dle jeho názoru neprokazuje, že by porušil některé ustanovení správního řádu či zákona o azylu. Žalovaný odkázal na obsah správního spisu, zejména na žádost o udělení mezinárodní ochrany, respektive údaje poskytnuté k žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a protokol o pohovoru. V této souvislosti odkázal též na napadené rozhodnutí a trval na jeho správnosti, neboť zjistil skutečný stav věci, případ posuzoval ve všech souvislostech, zabýval se všemi skutečnostmi, které žalobce v průběhu správního řízení uvedl, opatřil si potřebné podklady a objektivní informace pro rozhodnutí. Po jejich posouzení však nezjistil žádné důvody pro udělení mezinárodní ochrany ve smyslu ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a či § 14b zákona o azylu, proto neudělil žalobci mezinárodní ochranu v žádné z jejích forem.
8. K námitce ohledně neudělení doplňkové ochrany ve smyslu ustanovení § 14a zákona o azylu, žalovaný uvedl, že po posouzení všech žalobcem sdělených skutečností ve světle

informací o jeho zemi původu dospěl k závěru, že nebyly naplněny zákonné podmínky pro její udělení. Na tomto závěru žalovaný trvá. V podrobnostech odkázal na napadené rozhodnutí, v němž jsou důvody neudělení doplňkové ochrany podrobně uvedeny (str. 9 - 13). Ohledně doloženého povolávacího rozkazu, na který žalobce poukázal v žalobě, shledal žalovaný za důležité poukázat na nevěrohodnost této skutečnosti. V rámci pohovoru konaného dne 9. 11. 2022 žalobce výslovně uvedl, že nikdy neobdržel předvolání nebo povolávací rozkaz. Následně v rámci úkonu seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí dne 14. 4. 2023 uvedl, že má předvolání do armády ze dne 2. 2. 2023. Žalovaný zhodnotil, že není zcela jasné, co by mohlo žalobce v jeho palčivé situaci vést objektivně k tomu, aby mu po dobu delší než dva měsíce takový dokument nepředložil. Tento dokument žalobce v průběhu správního řízení jakkoli neavizoval, současně jej nedoložil ani v rámci úkonu seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí, nýbrž tři dny poté. Tato skutečnost dle žalovaného svědčí o čisté účelovosti podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce. Ohledně mobilizace v Rusku žalovaný uvedl, že z dostupných informací vyplývá, že částečná mobilizace již skončila, a jedinci tak nemohou být v současné době odváděni do armády. Současně nemohou být ani postihováni za to, že se v době jejího vyhlášení v Rusku nenacházeli, nebo ze země vycestovali, neboť během období mobilizace neplatily v Rusku žádné oficiální zákazy cestování. Podle názoru žalovaného nebyla žalobou zpochybněna zákonnost napadeného rozhodnutí.

IV. Jednání před soudem

9. Při jednání soudu konaném dne 16. 2. 2024 setrvaly obě strany sporu na svých argumentech, právních závěrech a procesních návrzích.
10. Žalobce se dostavil k jednání před soudem osobně. Jeho zástupce shrnul námitky obsažené v žalobě a odkázal na ni.
11. Pověřená pracovnice žalovaného odkázala na vyjádření k žalobě a dále argumentovala ruskou Ústavou, která stanovuje, že lidé, kteří nemohou z důvodu svého přesvědčení vykonávat vojenskou službu, mohou místo ní vykonávat náhradní civilní službu. Krajský soud provedl důkaz k tomu pověřenou pracovníci žalovaného předloženou listinou, a to článkem ze dne 24. 11. 2023 s názvem Ruský Nejvyšší soud potvrdil právo branců na výkon alternativní služby. Článek uvádí, že ruský Nejvyšší soud vydal rozsudek, kterým potvrdil právo mobilizovaného Rusa vykonávat alternativní státní službu.
12. Žalobce se k tomu vyjádřil tak, že v Rusku možnost alternativní služby není, že to tak nefunguje a že on tohoto práva využít nemůže.

V. Posouzení věci krajským soudem

13. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), a pro projednání věci při jednání dospěl k následujícím skutkovým zjištěním a právním závěrům, přičemž žalobu shledal důvodnou.
14. Z předloženého správního spisu vyplynulo, že žalobce podal dne 6. 11. 2022 žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice. Dne 9. 11. 2022 poskytl údaje k podané žádosti, konkrétně sdělil, že se narodil se ve městě Gekhi na území Ruské federace, býv. SSSR (dále také jen „Rusko“), je čečenské národnosti, je schopen se

dorozumět v jazyce ruském a čečenském, je islámského vyznání a bez politické příslušnosti, k čemuž dodal, že neuznává Ramzana Kadyrova a chtěl by nezávislost Čečenska. Je svobodný, ale uzavřel islámský náboženský sňatek, manželka žije v Německu. Má dvě dcery, které žijí v Německu s matkou. Do České republiky vycestoval dne 4. 11. 2022 z Gekhi do Grozného, odtud letěl do Moskvy, následně 5. 11. 2022 letěl do Taškentu (Uzbekistán) a odtud dne 6. 11. 2022 do Prahy. Jel za svou ženou do Německa. Je zdrav, neužívá žádné léky, pouze zmínil bolest pravého kolene a zad. K důvodům, které vedly k podání žádosti, sdělil, že neměl jinou možnost než utéct nebo jít do války na Ukrajinu. K svým předchozím pobytům v EU uvedl, že v roce 2007 přijel do Polska, kde žádal o azyl. Byl tam 3 - 4 roky a následně odjel do Německa, kde rovněž žádal o azyl. Poté žádal o azyl ještě ve Švýcarsku. Dne 31. 8. 2021 byl z Německa vyhoštěn do Ruska.

15. Žalobce předložil v průběhu správního řízení padělaný cestovní doklad, který získal v Grozném. Svou totožnost a státní příslušnost prokázal v průběhu správního řízení cestovním dokladem Ruska č. 767722412, platným do dne 3. 6. 2032.
16. Pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany byl dne 9. 11. 2022 na žádost žalobce proveden v ruském jazyce za přítomnosti tlumočníka. Během pohovoru sdělil, že svůj cestovní doklad si vyřídil na úřadě v Urus Martanu, s jeho vyřízením neměl žádné problémy. Rovněž neměl žádné problémy při odjezdu z Ruska a při hraniční kontrole. Na dotaz žalovaného, z jakého důvodu opustil Rusko, odpověděl, že musel utéct, jelikož se bál mobilizace. Dodal, že se bojí, že by ho vzali na vojnu a poslali na Ukrajinu. Vylíčil, že z jeho okolí už odvedli mnoho mužů včetně jeho bratrance, který padl do ukrajinského zajetí. Dále uvedl, že bratr jeho ženy tam přišel o ruku a o čtyři prsty na druhé ruce. On sám takto dopadnout nechce. Na dotaz, proč nezůstal v Uzbekistánu, odpověděl, že tam byl poprvé a je tam možno zůstat legálně pouze tři měsíce. Navíc chtěl za svou ženou a dětmi do Evropy. Dále vypověděl, že nikdy nesloužil v armádě, ani neobdržel povolávací rozkaz, jelikož u nich tehdy žádná armáda ani nebyla, dostal pouze potvrzení, že byl odveden, ale vojenskou knížku mu nevydali. Skutečně do armády povolávají až nyní a je si jistý, že by se službě v armádě nevyhnul. Na dotaz, proč neopustil Rusko dříve, když válka trvala již více jak půl roku, sdělil, že neměl potřebné doklady. K dotazu žalovaného, zda měl v Rusku někdy nějaké problémy, uvedl, že po vyhoštění z Evropy byl vzat na výslech, během kterého na něho měli velmi mnoho otázek, ale jinak žádný problém neměl. Potvrdil, že nebyl v Rusku ani jiné zemi trestně stíhán. Na dotaz žalovaného, jak dopadla jeho azylová řízení, odpověděl, že v Polsku získal azyl, ale následně mu zrušili doklady, jelikož odešel do Německa a žádal o azyl tam. Na dotaz, proč tedy odešel z Polska, sdělil, že jezdil často do Německa, seznámil se tam se svou ženou a aby tam mohl legálně zůstat, požádal tam o azyl. Proto mu zrušili v Polsku doklady. Jeho řízení o azyl v Německu bylo zamítnuto, stejně tak i poté ve Švýcarsku. Žalobce následně znovu vysvětlil svou azylovou historii, uvedl, že do Polska přijel v roce 2007 a v roce 2009 mu tam byl udělen azyl. Měl polskou pobytovou kartu pro lidi s azylem platnou do roku 2021. Asi v roce 2012 odjel do Německa, ale v roce 2013 byl vyhoštěn do Polska. Hned se však vrátil do Německa, aby tam znovu žádal o azyl, ten mu zamítli. Proto jel následně do Švýcarska, tam také žádal o azyl, ten mu ovšem také zamítli a chtěli ho deportovat, proto souhlasil, že se dobrovolně vrátí do Ruska. Z Ruska pak jel hned do Polska, jelikož měl platné doklady. Poté ale pokračoval do Německa za svou ženou. V té době měl již v Německu dítě a znovu žádal o azyl, ale opět mu ho zamítli a byl vyhoštěn. V červenci 2021 mu přišel dopis z Polska o zrušení

dokladů a azylu.

17. Doklady o svém azylu v Polsku ani o přiznání otcovství k dcerám žalobce během správního řízení nepředložil. Dodal, že chtěl být sloučen v Německu se svou rodinou, ale neví, zda je to vůbec možné, když ho v minulosti vyhostili, navíc se ženou nejsou oficiálně manželé.
18. Ve správním spise jsou dále založeny informace, které správní orgán shromáždil v průběhu správního řízení, a to Informace OAMP, Ruská federace – Situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí, Zacházení ze strany státních úřadů a monitoring sociálních sítí, 31. října 2022; Informace OAMP, Ruská federace – Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, březen 2023, ze dne 8. března 2023 (dále jen „Informace OAMP, Ruská federace - Bezpečnostní a politická situace v zemi“); Informace MZV ČR, Ruská federace, č. j. 13675/2022-LPTP ze dne 24. ledna 2023, k č. j. MV-133203-3/OAM-2022, Návraty občanů Ruské federace do vlasti, ze dne 10. února 2023; Informace Finské imigrační služby, Ruská federace – Vyhýbání se odvodům během mobilizace, Návraty a mobilizace, 31. Ledna 2023, ze dne 28. února 2023 (dále jen „Informace Finské imigrační služby“).
19. V souladu s ustanovením § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), se žalobce seznámil s podklady pro vydání rozhodnutí dne 14. 4. 2023. Při té příležitosti doplnil, že má předvolání do armády, které obdržel dne 2. 2. 2023, to předložil žalovanému dne 17. 4. 2023. Dne 4. 5. 2023 doložil zprávu z psychologické intervence.
20. Předmětem soudního přezkumu v projednávané věci je rozhodnutí, kterým žalovaný dospěl k závěru, že u žalobce není dán žádný z důvodů pro udělení mezinárodní ochrany dle zákona o azylu.
21. Z ustanovení § 28 odst. 1 zákona o azylu vyplývá, že mezinárodní ochranu lze udělit ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12, § 13 nebo § 14, udělí azyl přednostně. Pokud správní orgán dospěje k závěru, že nebyly naplněny důvody pro udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, v souladu se zákonem posoudí, zda-li cizinec nesplňuje důvody k udělení doplňkové ochrany.
22. Důvody udělení azylu upravuje zákon o azylu v ustanovení § 12 tak, že azyl se udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
23. Pronásledování je v § 2 odst. 4 zákona o azylu definováno jako „závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování“. Podrobnější definici pronásledování obsahuje čl. 9 odst. 1 kvalifikační směrnice, podle něž je pronásledováním jednání, které je: „a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních

lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit, nebo b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a).“

24. Žalobce zejména namítal, že v případě návratu do Ruské federace by musel nastoupit do armády v souvislosti s plněním branné povinnosti, jelikož dne 2. 2. 2023 obdržel povolávací rozkaz, a že pokud by nastoupil do armády, byl by nucen podílet se na válce s Ukrajinou a pod pohrůžkou zastřelení vykonávat rozkazy, které vedou k páchání zločinů proti lidskosti a zločinů genocidy.
25. Žalovaný k obavě žalobce z povolání k výkonu vojenské služby v ruské armádě uvedl, že branná povinnost a povinná vojenská služba patří k základním státoobčanským povinnostem a s poukazem na tzv. Ženevská konvenci z r. 1951, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod uvedl, že se nemůže jednat o jednání označitelné jako pronásledování. K samotnému výkonu vojenské služby poukázal i na judikaturu Nejvyššího správního soudu. Dále poukázal na informace obsažené v opatřených podkladech pro vydání rozhodnutí, podle nichž nemohou být jedinci v současné době odváděni do armády, neboť vyhlášená mobilizace již byla ukončena; jedinci, na něž se mobilizace vztahovala, pak nemohou být ani postihováni za to, že se v době jejího vyhlášení v Rusku nenacházeli, nebo ze země vycestovali, neboť během období mobilizace neplatily v Rusku žádné oficiální zákazy cestování. Uvedl, že z Informace Finské imigrační služby vyplývá, že takovým osobám nehrozí jakkoli vyšší riziko jejich povolání k výkonu základní vojenské služby nebo následného nasazení do bojů než ostatním občanům, kteří na území Ruska pobývají, aniž by ho opustili. Žalovaný tuto otázku uzavřel, že samotná povinnost každého občana Ruska, včetně žalobce, účastnit se vojenské služby nebo v rámci případné další mobilizace jakéhokoliv dalšího výcviku či dokonce bojových operací, nemůže být chápána jako pronásledování jednotlivců ze strany ruských státních orgánů, a to ani v případě následného nasazení vojáků ve vojenském konfliktu a z tohoto důvodu jsou dle žalovaného obavy žalobce z povolání k výkonu vojenské služby v ruské armádě bezpředmětné.
26. Soud předně konstatuje, že sice obecně platí, že samotné plnění branné povinnosti nelze bez dalšího považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 ani § 14a zákona o azylu, to však neplatí bezvýhradně, a to zejména za situace, že je spojená s účastí na ozbrojeném konfliktu. V tomto směru lze odkázat na rozsudek NSS ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45, v němž tento soud uvedl, že „samotné plnění branné povinnosti nelze bez dalších souvislostí považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 ani § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, pokud se ovšem jedná o plnění takové povinnosti v regulérní armádě demokratického právního státu, které je v souladu s vnitrostátním i mezinárodním právem, a pokud je daným státem respektována možnost odepření výkonu takové vojenské služby z důvodu svědomí či náboženského přesvědčení, ať již zavedením náhradní (civilní) služby nebo jiným způsobem, nebo přinejmenším, pokud takové odepření výkonu vojenské služby není ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. c) směrnice 2011/95/EU trestáno nepřiměřenými nebo diskriminačními sankcemi. Branná povinnost spojená s účastí na ozbrojeném konfliktu naopak může být důvodem pro udělení azylu dle § 12 písm. b) citovaného zákona mimo jiné tehdy, pokud žadatelé ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. e) uvedené směrnice hrozí trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu takové vojenské služby během

konfliktu za situace, kdy by tento výkon mohl zahrnovat přímou či nepřímou účast žadatele na mezinárodních válečných zločinech, zločinech proti lidskosti, jiných vážných nepolitických zločinech nebo činech, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN, a pokud je zároveň dána souvislost mezi tímto způsobem pronásledování žadatele a azylově relevantními důvody pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) uvedeného zákona, resp. čl. 2 písm. d) a čl. 10 citované směrnice.“ K tomu shodně uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 7. 8. 2012, sp. zn. 2 Azs 17/2012, s odkazem na dřívější rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, že azylově relevantní by bylo také odmítání vojenské služby odůvodněné tím, že by znamenalo ve smyslu rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 8. 1994, č. j. 6 A 509/94-27, „podílet se na bojových akcích, z hlediska přirozenoprávního mezinárodním společenstvím obecně odmítaných (jako např. genocida, etnické čistky, kruté vedení války proti civilnímu obyvatelstvu, vraždění zajatců ap.) právě z těchto důvodů (a nikoli z pouhé averze k vojenské službě nebo ze strachu o život).“

27. Krajský soud se s touto judikaturou plně ztotožňuje. Samotné odmítání vojenské služby není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, avšak pokud žalobce vyjadřuje svoji obavu, že by mohl být nástupem do armády nucen podílet se na páčání vojenských zločinů, je na žalovaném, aby tuto jeho obavu a její důvodnost řádně a na podkladě dostatečných podkladů posoudil.
28. Žalovaný při posouzení této otázky vycházel zejména z Informace Finské imigrační služby ze dne 31. ledna 2023. Tento podklad založený ve správním spise je však neúplným překladem této zprávy. Je z ní zřejmé, že bylo položeno sedm otázek k problematice vyhýbání se odvodům během mobilizace v Rusku. První otázka se týkala postihů za neuposlechnutí mobilizace (nepřeloženo), druhá se týkala vyhýbání se odvodům během mobilizace (nepřeloženo), třetí otázka se vztahovala k trestům za neuposlechnutí výzvy k odvodu (nepřeloženo), čtvrtá, pátá a šestá otázka směřovaly k trestnímu řízení a trestním postihům za vyhýbání se mobilizaci, sedmá otázka a jediná, na kterou předmětná Informace obsahuje odpověď, je otázka „Jak bylo se záložníky věkově způsobilými k vojenské službě, kteří se vrátili do Ruska ze zahraničí, zacházeno na hranici? Vyskytly se zprávy o mobilizaci na hranici?“ Pouze tato otázka a odpověď na ni je však pro posouzení ne/důvodnosti žalobcem prezentované obavy nedostatečná. V odpovědi na tuto otázku je navíc odkazováno na informace z článku uveřejněného dne 3. listopadu 2022 s tím, že „v tomto okamžiku kampaň“ (tj. mobilizace) skončila. Žalovaný však vydal své rozhodnutí až dne 26. 9. 2023, přičemž od podzimu 2022, kdy byla mobilizace spuštěna, ale zejména pak od počátku roku 2023 se v médiích objevují zprávy o jejích dalších vlnách, což je v rozporu s původními informacemi. Rovněž se v médiích objevují zprávy, že mobilizace v Ruské federaci v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na Ukrajině v průběhu času mění pravidla v otázce, kdo a za jakých podmínek může být mobilizován, stejně jako ji provázejí kontroverze při odvozech jednotlivých osob.
29. Nutno uzavřít, že jestliže je součástí správního spisu pouze neúplná podkladová zpráva (zde Informace Finské imigrační služby), ze které žalovaný zejména vycházel při posouzení této zásadní otázky ve věci, nedostal své povinnosti shromáždit dostatečné podklady pro vydání napadeného rozhodnutí. Zatížil tak své rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti spočívající v nedostatku důvodů a v tom, že skutkový stav, který vzal za základ svého rozhodnutí, nemá oporu ve spisu a vyžaduje zásadní doplnění.
30. Pokud jde o žalobcem předložený povolávací rozkaz, žalovaný jej vyhodnotil jako

nevěrohodný s odůvodněním, že žalobce v rámci pohovoru konaného dne 9. 11. 2022 výslovně uvedl, že nikdy neobdržel předvolání nebo povolávací rozkaz a že následně v rámci úkonu seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí dne 14. 4. 2023 uvedl, že má předvolání do armády ze dne 2. 2. 2023, které předložil až za tři dny. A uvedl, že „není zcela jasné, co by mohlo žalobce v jeho palčivé situaci vést objektivně k tomu, aby mu po dobu delší než dva měsíce takový dokument nepředložil“.

31. Takovému zjednodušujícímu závěru však krajský soud přisvědčit nemůže. S ohledem na časovou osu událostí není nic nevěrohodného na tom, že žalobce v rámci pohovoru 9. 11. 2022 sdělil, že nikdy povolávací rozkaz neobdržel. Povolávací rozkaz totiž byl dle data na něm uvedeném vyhotoven až dne 2. 2. 2023, tj. až o cca tři měsíce po uskutečnění pohovoru, což tedy žalobce nemohl u pohovoru vědět. Žalovaný se ani nijak nezabýval tím, kdy a jak se povolávací rozkaz dostal přímo k žalobci, když mu byl doručován bezpochyby v místě jeho posledního bydliště ve vlasti. V rámci soudního jednání žalobce sdělil, že mu byl povolávací rozkaz doručen domů v Rusku, jemu byl následně poslán do ČR e-mailem a když povolávací rozkaz obdržel, tak ho žalovanému předložil. Krajský soud podotýká, že i kdyby žalobce předložil povolávací rozkaz až po nějaké prodlevě od jeho fyzického obdržení, nemůže to samo o sobě bez dalšího postačit k závěru o samotné nevěrohodnosti povolávacího rozkazu. K tomu, že by snad bylo vyloučeno, že povolávací rozkaz žalobce nemohl v uvedenou dobu vůbec obdržet nebo že by snad byla předložená listina padělaná, žalovaný nic neuvedl ani nezjišťoval.
32. Lze dodat, že článek ze dne 24. 11. 2023, který předložila při soudním jednání pověřená pracovnice žalovaného, v němž je uvedeno, že ruský Nejvyšší soud vydal rozsudek, kterým potvrdil právo mobilizovaného Rusa vykonávat alternativní státní službu, nejen že nedokazuje automatickou možnost alternativní státní služby pro ruské občany, ale právě naopak dokládá, že se jednotlivci musí se takovým svým nárokem obrátit na soud a že o něm rozhodoval dokonce až Nejvyšší soud. Ze samotného článku tedy nelze dovodit, že by možnost vykonávat náhradní civilní službu byla mobilizovaným ruským občanům automaticky a běžně dostupná.

VI. Závěr a náklady řízení

33. S ohledem na shora uvedené krajský soud výrokem I. zrušil napadené rozhodnutí žalovaného z důvodu jeho nepřezkoumatelnosti spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí a v nedostatečně zjištěném skutkovém stavu (§ 76 odst. 1 písm. a/ a § 76 odst. 1 písm. b/ s. ř. s.). Právním názorem soudu vysloveným v tomto zrušujícím rozsudku je v dalším řízení žalovaný vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
34. V dalším řízení bude muset žalovaný náležitě posoudit, zda žalobcem prezentované obavy z nástupu do armády a nasazení do bojů na Ukrajině (tj. i zda výkon vojenské služby může vést k přímé či nepřímé účasti žalobce na válečných zločinech či zločinech proti lidskosti) jsou důvodné či nikoliv, příp. zda mu za odeprání výkonu takové vojenské služby během současného vojenského konfliktu (resp. nedostavení se k odvodu) hrozí ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice 2011/95/EU trestní stíhání nebo trest, což by mohlo být následně považováno za azylově relevantní důvod dle § 12, příp. § 14 zákona o azylu.
35. O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů

řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalovaný právo na náhradu nákladů řízení nemá a úspěšnému žalobci žádné náklady nevznikly. Proto bylo rozhodnuto způsobem uvedeným ve výroku II. tohoto rozsudku.

36. Žalobci byl pro řízení před soudem ustanoven zástupcem advokát, jehož odměnu a výdaje za zastupování hradí stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Krajský soud výrokem III. určil odměnu advokáta ve výši podle ustanovení § 9 odst. 4 písm. d), § 7, § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, za 2 úkony právní služby po 3 100 Kč (převzetí a příprava zastoupení a účast na jednání), tj. 6 200 Kč, 2 režijní paušály po 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, tj. 600 Kč + 21 % DPH ve výši 1 428 Kč. Celkem se tedy ustanovenému advokátovi přiznává odměna ve výši 8 228 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Hradci Králové do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 21. února 2024

Mgr. Helena Konečná v. r.
samosoudkyně